

KARTA Z DZIEJÓW KSIĘGOZBIORU PROFESORA BOGDANA SUCHODOLSKIEGO W ZBIORACH BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH – W ROCZNICĘ DONACJI

W roku 2023 mija trzydzieści lat obecności w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach spuścizny po profesorze Bogdanie Suchodolskim, wybitnym filozofie, pedagogu, historyku nauki i kultury². Niniejsza praca, wykorzystując metodę badania dokumentów, analizuje archiwalia przechowywane w BUŚ; ogranicza się do przypomnienia historii pozyskania kolekcji Profesora przez Uniwersytet oraz zrelacjonowania ewoluujących

¹ Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

² Dokonania oraz drogę naukową prof. Suchodolskiego wiodącą przez „studium filozofii i historii kultury, zwłaszcza historii literatury i sztuki, przez analizę rozwoju nauki, ku rozważaniom z zakresu antropologii filozoficznej i teorii formowania się człowieka, w myśl przekonania, że proces wychowania – to proces naszego życia” (Wojnar, 2016, s. 202) omówiono m.in. w pracach: Wojnar, I., Kwiatkowska, H., Kwieciński, Z., red. (1996). *Profesor Bogdan Suchodolski – jego filozofia, myśl pedagogiczna i działalność : [studia i wspomnienia przedstawione na konferencji naukowej w dniu 15 grudnia 1994 roku]*. Warszawa: Polskie Towarzystwo Pedagogiczne ; Toruń: Wydaw. „Edytor”; Stasiewicz-Jasiukowa, I. (2002). *Przeszłość dla przyszłości : Profesora Bogdana Suchodolskiego – historyka nauki portret intelektualny i zwyczajny*. W: I. Stasiewicz-Jasiukowa, *Zawiesić w czasie : o polskich historykach nauki i kultury* (s. 31-75). Warszawa: Wydaw. Retro-Art.; *Ogólnopolska Konferencja „Profesor Bogdan Suchodolski – humanista, filozof, nauczyciel (w setną rocznicę urodzin) Warszawa, 12 czerwca 2003 r.”* Prometeusz 2004, nr 2; Wojnar, I., Kubin, J., red. (2004). *Bogdan Suchodolski w stulecie urodzin – trwałość inspiracji : zbiór studiów*. Warszawa : Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN, 2004; Ciążela, A. (2005). *Filozofia kultury i wychowania Bogdana Suchodolskiego w latach Drugiej Rzeczypospolitej*. Warszawa : Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna; Truchlińska B. (2006). *Filozofia kultury Bogdana Suchodolskiego*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej; Kupisiewicz, Cz., Śliwerski, B., red. (2014). *O pedagogice Profesora Bogdana Suchodolskiego : w 110. rocznicę urodzin*. Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza „Humanitas”; Wojnar, I., red. (2014). *Bogdan Suchodolski – osoba i myśl : zbiór studiów*. Warszawa: Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN; Wojnar, I. (2016). *Bogdan Suchodolski 1903-1992*. W: W. Baraniewski, W. Tygielski, A.K. Wróblewski (red.), *Portrety uczonych : Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945 : S-Ż* (242-257). Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

procesów bibliotecznych towarzyszących jej opracowaniu i udostępnianiu, a także wybranych form promocji księgozbioru po śmierci właściciela. Wzmiankuje również o osobach, które były zaangażowane w kolejne etapy prac.

Donacja dla Uniwersytetu Śląskiego

Bogdan Suchodolski myśl o ofiarowaniu swej prywatnej biblioteki Uniwersytetowi Śląskiemu wyraził w roku 1984. W liście skierowanym do Sędzimira M. Klimaszewskiego, ówczesnego Rektora Uniwersytetu Śląskiego, przedstawił propozycję darowizny zbioru książek oraz motywy podjęcia tej decyzji:

[...] jestem w posiadaniu dużej, cennej biblioteki – bardzo rozbudowanego warsztatu moich licznych zainteresowań i prac naukowych. Biblioteka moja, licząca około 25 tysięcy tomów, składa się z podstawowych dzieł polskich z zakresu różnych dziedzin wiedzy humanistycznej oraz z wielu najnowszych wydawnictw obcych z tych samych zakresów nauki. Obcych dzieł, przypuszczam, jest ok. 25% całości zbioru. Często są to wydawnictwa trudno, lub całkowicie niedostępne w polskich zbiorach uniwersyteckich.

Chcąc zabezpieczyć dalszą przyszłość, tej – na polskie stosunki wyjątkowej – jak myślę biblioteki prywatnej, zamierzamy z moją żoną, zapisać w testamencie ten księgozbiór Uniwersytetowi Śląskiemu w Katowicach. Wybór Uniwersytetu Śląskiego tłumaczy się tym, że pochodzę z Sosnowca, jestem doktorem honoris causa Uniwersytetu Śląskiego, doceniam w pełni wyjątkową pozycję tego uniwersytetu dla Śląska i kraju [...] (*List B. Suchodolskiego z dnia 30 października 1984 roku*. BG-71, k.1).

Profesor Suchodolski zamiar ofiarowania tak dużej spuścizny uzależniał od „ustosunkowania się do niego Pana Rektora i Uniwersytetu Śląskiego, zwłaszcza że wiąże się on z pewnymi warunkami, którymi tę przyszłą darowiznę chcielibyśmy obwarować” (*List B. Suchodolskiego...* BG-71, k. 1).

Oferta została przyjęta z dużą życzliwością i zainteresowaniem³. Rektor Klimaszewski zapewniał:

[...] Uniwersytet Śląski ze swej strony doloży wszelkich starań, aby zapewnić mu [księgozbiorowi – MK] odpowiednią opiekę. We wstępnych rozważaniach myśleliśmy o włączeniu go do zasobów Biblioteki Nauk Społecznych, jednak z przeznaczeniem nań pomieszczeń i powierzeniu go wyodrębnionemu

³ Senat UŚ sprawę darowizny rozpatrzył w dniu 20 listopada 1984 roku i upoważnił Rektora do podjęcia decyzji w tej sprawie.

zespółowi pracowników (oczywiście z zastrzeżeniem zachowania go w całości, opatrzenie odrębnymi pieczęciami i z odrębnym katalogiem). Są to tylko wstępne propozycje, wynikające z chęci zapewnienia księgozbiorowi Pana Profesora właściwej opieki i możliwości pełnego jego wykorzystania przez przyszłych badaczy. Mogę zapewnić, że spełnienie warunków postawionych przez Pana Profesora uważać będziemy za swój obowiązek – któremu na wszelki wypadek nadać oczywiście należy formy prawne uznanego zobowiązania z naszej strony [...] (*Pismo S.M. Klimaszewskiego z dnia 4 grudnia 1984 roku*. BG-71, k. 2).

W gestii Jana Kantyki, Dziekana Wydziału Nauk Społecznych, leżała koordynacja prac zmierzających do przejęcia legatu przez Uniwersytet Śląski. W lutym 1985 roku przedstawiciele Wydziału – Piotr Dobrowolski, prodziekan oraz Irena Łogusz, kierownik Biblioteki WNS – złożyli wizytę w domu Bogdana Suchodolskiego. Uzgodniono wówczas wstępne warunki i tryb przekazania księgozbioru jako daru dla Biblioteki WNS oraz postanowienia testamentu Profesora związane z darowizną. Opracowany przez bibliotekę wydziałową zarys prac w pierwszej kolejności objął sporządzenie preliminarza kosztów inwentaryzacji, który został przesłany do zaopiniowania dyrekcji Biblioteki Głównej UŚ⁴ oraz zatwierdzony przez kwesturę i władze rektorskie⁵.

Dyrektor Biblioteki Głównej UŚ, Wanda Dziadkiewicz, była wyrazicielką poglądu, że prywatne biblioteki naukowców bądź spuścizny rodzin profsorskich powinny wzbogacać księgozbiór centralnej ksiąźnicy w sieci bibliotecznej uczelni. Dążąc do pozyskania kolekcji B. Suchodolskiego do zbiorów Biblioteki Głównej, podjęła stosowne do okoliczności działania (*Notatka I. Łogusz*. BG-71, k. 3)⁶. Doprowadziły one do przejęcia spraw przez Bibliotekę Główną, o czym członkowie Senatu UŚ zostali powiadomieni na posiedzeniu w dniu 28 maja 1985 roku.

Maksymilian Pazdan, Prorektor ds. Nauki, w liście skierowanym do Bogdana Suchodolskiego donosił:

⁴ Biblioteka Główna Uniwersytetu Śląskiego (BG UŚ) w roku 1998 została przemianowana na Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego.

⁵ Preliminarz kosztów związanych z inwentaryzacją księgozbioru prof. Bogdana Suchodolskiego z dnia 30 kwietnia 1985 roku został zatwierdzony przez JM Rektora i Prorektora ds. Ogólnych – prof. dr. hab. inż. Aleksandra Jachowicza w dniu 6 maja 1985 roku. (*Preliminarz*. BG-71, k. 6).

⁶ Przygotowana przez W. Dziadkiewicz opinia dotyczyła czynności i zmodyfikowanego preliminarza kosztów związanych ze sporządzeniem ksiąg inwentarzowych oraz podnosiła m.in. kwestię wyznaczenia osoby upoważnionej przez Senat do przeprowadzenia szczegółowych ustaleń z prof. Suchodolskim oraz czy Biblioteka Główna ma podjąć prace inwentaryzacyjne bez uprzedniego załatwiania spraw formalno-prawnych. (*Notatka służbowa w sprawie czynności związanych z przejęciem zbiorów prof. Suchodolskiego sporządzona przez W. Dziadkiewicz w dniu 23 maja 1985 roku*. BG-71, k. 7-8).

[...] Senat Uniwersytetu Śląskiego z wielkim uznaniem i zadowoleniem przyjął propozycję Pana Profesora ofiarowania swojej cennej biblioteki Uniwersytetowi Śląskiemu. Poczytujemy sobie za zaszczyt powierzenia nam w przyszłości opieki nad Pana znakomitym księgozbiorem, który nie tylko wzbogaci nasz warsztat badawczy, lecz również służyć będzie całej nauce polskiej. Senat zobowiązał władze Uczelni do spełnienia wszystkich warunków i sugestii Pana Profesora związanych z przyszłą darowizną.

Jednocześnie Senat upoważnił dyrektora Biblioteki Głównej, panią Wandę Dziadkiewicz do skrupulatnego wykonania wszystkich wstępnych prac przygotowawczych [...] (*Pismo M. Pazdana z dnia 5 lipca 1986 roku*. BG-71, k. 14).

Warunki, pod którymi darowizna miała się dokonać, były przez Marię i Bogdana Suchodolskich przedstawiane dwukrotnie. Uzgodnienia wypracowane w lutym 1986 roku przybrały postać pisemną (*Wstępne, orientacyjne warunki*. BG-71, k. 22-25) i w identycznym brzmieniu zostały wprowadzone do odrębnych testamentów ofiarodawców z kwietnia 1986 roku⁷. Poruszono w nich kwestię przechowywania kolekcji i jej ochrony. Zadbano o kwestie opracowania i udostępniania zbiorów oraz ich prezentacji w katalogu. Legatariusz, czyli Uniwersytet Śląski, był proszony o spełnienie trzech poleceń dotyczących zapisu.

Pierwszym, najpoważniejszym życzeniem było, aby:

[...] ofiarowana biblioteka stanowiła zwartą, wydzieloną z całości zbiorów uniwersyteckich całość, aby była pomieszczona oddzielnie, w specjalnie przeznaczonym dla niej lokalu, bez prawa dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przekazywania tych zbiorów w całości, lub w ich części innym instytucjom, lub wydziałom uniwersyteckim [...] (*Testament*. BG-71, k. 27).

Właściciele z dużą troską odnieśli się do opracowania formalnego i rzeczowego zbioru, czyli przysposobienia kolekcji do potrzeb informacyjnych czytelników na poziomie akademickim oraz dali wytyczne w kwestii użytkowania zbioru i organizacji udostępniania. Ich intencją było:

[...] powierzenie opieki fachowemu personelowi zarówno przy opracowaniu zbioru, jak i przy udostępnianiu go na miejscu pracownikom naukowym, bez możliwości wypożyczeń do domów lub innych pracowni uniwersyteckich. Są w zbiorze cenne wydawnictwa, które bardzo łatwo mogłyby ulec dewastacji lub kradzieży, zwłaszcza, że w zbiorze jest znaczna ilość dzieł niedostępnych

⁷ B. Suchodolski spisał testament 20 kwietnia (BG-71, k. 27-28), natomiast M. Suchodolska – 25 kwietnia (BG-71, k. 29-30).

w innych, nawet uniwersyteckich bibliotekach. Poszczególne części zbioru, jak np. encyklopedie polskie i obce, słowniki wszelkiego rodzaju, podstawowe dzieła z historii kultury i literatury polskiej i światowej, a zwłaszcza cenny dział sztuki, składający się z wielu albumów, encyklopedii, dzieł polskich i obcych, bogato ilustrowanych barwnymi reprodukcjami obcych oficyn – muszą być uważane za zbiory wyłączone, specjalnie dozorowane [...] (*Testament*. BG-71, k. 27).

Władze Uniwersytetu zostały również zobowiązane „do wydania katalogu w ładnej, bibliofilskiej szacie”⁸.

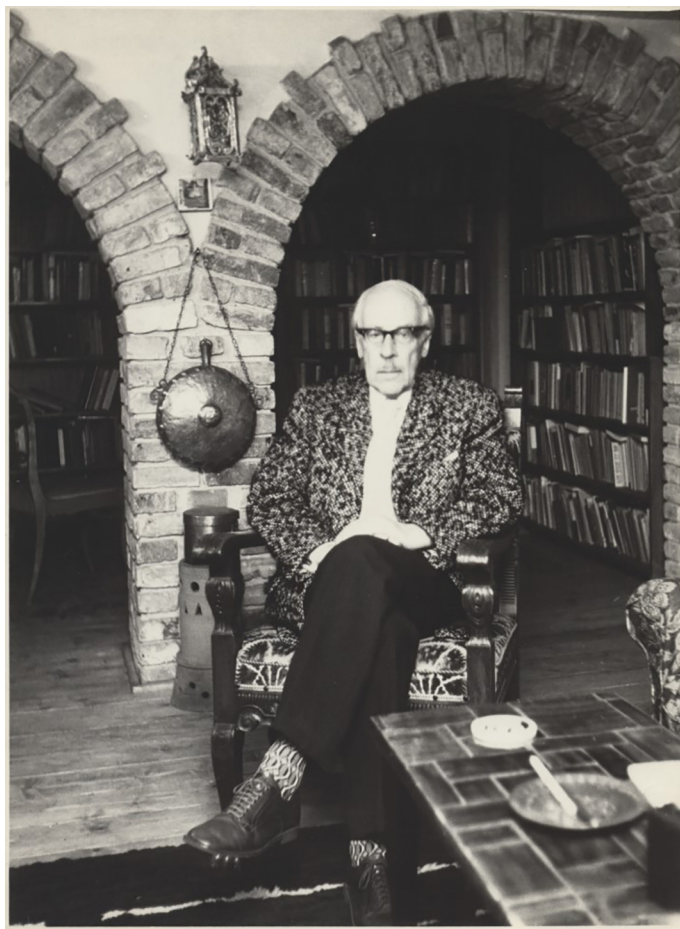
Maria i Bogdan Suchodolscy – z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa zbiorów i opieki nad przejmowaniem kolekcji po swojej śmierci (m.in. stworzeniu odpowiednich warunków transportu, bezpieczeństwa księgozbioru oraz dozoru nad wypełnieniem przez Uniwersytet Śląski przyjętych zobowiązań) – ustanowili kuratorów. Opiekę powierzyli „gronu przyjaciół w następującym składzie: Czesław Kupisiewicz – prof. Uniwersytetu Warszawskiego, Irena Wojnar – prof. Uniwersytetu Warszawskiego, Tadeusz Sawic – sekretarz Narodowej Rady Kultury, Ryszard Łukaszewicz – docent Uniwersytetu Wrocławskiego, Jadwiga Bińczycka – docent Uniwersytetu Śląskiego” (*Testament*. BG-71, k. 27). Do zespołu „przyjaciół-ekspertów”, mających pełnić pieczę nad przekazywaną kolekcją, włączyli również profesorów: Uniwersytetu Warszawskiego – Jana Kluczyńskiego i Hannę Przeclawską, Władysława Markiewicza z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Rafała Skąpskiego, prawnika i pracownika Narodowej Rady Kultury (*Testament*. BG-71, k. 24-25). W roku 1992 grupa pełnomocników powiększyła się o Jerzego Jasiuka, dyrektora warszawskiego Muzeum Techniki oraz Andrzeja Radziejewicz-Winnickiego, profesora Uniwersytetu Śląskiego (*Pismo B. Suchodolskiego do M Pazdana z maja 1992 roku*. BG-71, k. 35).

Inwentaryzacja księgozbioru

Prace inwentaryzacyjne trwały od 2 października 1985 roku do 21 lutego roku następnego, co potwierdzają daty wpływu rejestrowanych jednostek inwentarzowych oraz inna specyfikacja biblioteki (*Sprawozdanie z prac inwentarzowych*, sygn. BG-71, k. 17-18). Oddelegowane przez BG UŚ dwuosobowe zespoły bibliotekarek codziennie – w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰ (za wyjątkiem niedziel) – spisywały zawartość kolejnych półek oraz prowadziły prace techniczne.

Mimo że do ewidencjonowania wykorzystywano arkusze księgi inwentarzowej księgozbioru bibliotek naukowych, zbiory nie były rejestrowane

⁸ Życzenie to nie precyzowało, czy dla właściwej prezentacji kolekcji powinien to być katalog całości księgozbioru, czy może jego najcenniejszego fragmentu, np. wyboru z cymeliów, co w przyszłości zrodziło wątpliwości interpretacyjne.

II. 1. Prof. B. Suchodolski w bibliotece domowej. Zdjęcie z archiwum M. i B. Suchodolskich.

zgodnie z „Instrukcją w sprawie prowadzenia ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisania ubytków w tych materiałach”⁹. Odstępstwo wynikało z przyjęcia zaproponowanego przez B. Suchodolskiego terminu ‘jednostka inwentarzowa’, pod którą rozumiano dzieło, a nie wolumin. W rezultacie spis księgozbioru zakończono na numerze inwentarza 12 840, natomiast do inwentarza wpisano 16 110 woluminów. Dokumenty biblioteczne, bez względu na rodzaj, wpisywano do jednego

⁹ Zob. Instrukcja numer 1 Ministra Kultury i Sztuki z 15 maja 1984 roku w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach (1984). *Dziennik. Urzędowy Ministerstwa Kultury i Sztuki*, 7, poz. 34.

II. 2 i 3. Gabinet i fragment biblioteki Profesora. Zdjęcie z archiwum M. i B. Suchodolskich.

rejestru. Na tym etapie prac zrezygnowano również z planowanej uprzednio wyceny kolekcji¹⁰. Prace inwentaryzacyjne i techniczne prowadziły: Alina Klimek, Ewelina Kowalczyk, Eleonora Pozor, Ewa Rechowicz, Wanda Słonka, Ewa Śliwka i Maria Waleszko.

Wszystkie egzemplarze – książki, wydawnictwa ciągłe, broszury, nadbitki, mapy, plany miast itp. – były znaczone owalną pieczęcią o treści „Księgozbiór prof. Bogdana Suchodolskiego”, obok wpisywano odpowiadający egzemplarzowi numer inwentarzowy, będący *de facto* sygnaturą¹¹.

Kolekcję sygnowano również ozdobnymi księgoznakami, przyklejanymi w książkach, czasopismach, wydawnictwach seryjnych i zbiorowych na odwrocie strony tytułowej, poniżej nadanego numeru inwentarza; w pozostałych dokumentach, np. na odbitkach i nadbitkach – zależnie od wolnej powierzchni egzemplarza.

Ekslibris Bogdana Suchodolskiego zaprojektował i wykonał w roku 1952 Mieczysław Jurgielewicz, jeden z najbardziej znanych po wojnie grafików polskich¹². Opracowana przez niego niewielkiego formatu kompozycja graficzna ma cechy typowe dla tego rodzaju znaku własnościowego, będąc jednocześnie dowodem kultury jej właściciela. Księgoznak w sposób alegoryczny odzwierciedlał charakter i profesję właściciela księgozbioru. Symbolizująca drogę życiową łódź, płynęła pod żaglem stylizowanym na otwartą księgę – atrybut wiedzy i uczonych, zaś kotwica wyrażała stałość, spokój i cierpliwość. Słońce ponad masztem to metafora oświecenia, rozumu i wolnej woli. W kontur statku został wkomponowany napis „Ex libris Bogdana Suchodolskiego”. Uniwersytet Śląski, do oznaczenia kolekcji, zlecił wydruk 30 000 odbitek ekslibrisu, z matrycy będącej w posiadaniu Profesora.

Po ukończeniu prac ewidencyjnych i technicznych, arkusze rejestru podzielono na trzy księgi inwentarzowe, spisane w dwóch egzemplarzach. Ujęły one zbiory w obrębie numerów: 1-4000 (IKBS nr 1), 4001-8000 (IKBS nr 2), 8001-12 840 (IKBS nr 3).

Właściciele biblioteki – Maria i Bogdan Suchodolscy – oraz przedstawiciele Uniwersytetu Śląskiego w osobach Maksymiliana Pazdana i Wandy

¹⁰ Skutkiem podjętych wówczas decyzji była konieczność ponownej inwentaryzacji całości przejętego księgozbioru wraz z wyceną przeprowadzoną w oparciu o ówczesne ceny antykwaryczne.

¹¹ Najstarsza część księgozbioru, czyli książki nabyte w okresie międzywojennym, opatrzone są ponadto imienną pieczęcią o treści *Bogdan Suchodolski* bądź autografem Profesora (w prawym górnym rogu karty tytułowej).

¹² Jak donosił R. Skapski, nie jest przypadkiem, że to M. Jurgielewiczowi zaproponowano prace nad ekslibrisem; jego małżonka Irena była dobrą uniwersytecką znajomą B. Suchodolskiego. Ich drogi zawodowe wielokrotnie krzyżowały się od czasów studiów polonistycznych na Uniwersytecie Warszawskim i pedagogicznych w Wolnej Wszechnicy Polskiej, gdzie po 1930 roku także wykładała. W czasie okupacji prowadziła seminaria na tajnych kompletach uniwersyteckich, a w latach 1947-1950 była wykładowczynią na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. (*Informacje o księgozbiorze prof. dr. Bogdana Suchodolskiego*. BG-7, k. 106).

II. 4. Ekslibris Bogdana Suchodolskiego.

Dziadkiewicz 11 czerwca 1986 roku parałowali spis inwentarzowy. Oryginały ksiąg inwentarzowych pozostały przy kolekcji, zaś kopie przekazano Uniwersytetowi (IKBS nr 3, s. 1285).

Mimo formalnego „zamknięcia” księgozbiór nadal się rozrastał – częściowo drogą zakupu, ale przede wszystkim za sprawą egzemplarzy okazowych książek z różnych dziedzin. Profesor podczas sprawowania funkcji przewodniczącego Narodowej Rady Kultury otrzymywał wiele gratisów z oficyn wydawniczych. Ewidencję nabytków wpływających w latach 1986-1992 prowadziła Maria Suchodolska¹³. Finalny wpis – o numerze inwentarzowym 15 162 – został dokonany 17 listopada 1993 roku, zamykając tym samym ostatnią, tzn. czwartą księgę inwentarzową (IKBS nr 4, s. 1210). Cechą charakterystyczną zbiorów spisanych w tym rejestrze jest ich znaczna przypadkowość. Ujęte tam pozycje niezupełnie przystają do zamyślonego wcześniej kształtu i tematyki księgozbioru.

¹³ W liście skierowanym do S.M. Klimaszewskiego z dnia 23 października 1988 roku B. Suchodolski informował „[...] prowadzona przez moją żonę na bieżąco ewidencja książek systematycznie powiększająca dotychczasowy zasób inwentarzy (12 840 do 14 150 pozycji inwentarzowych), wymagałaby [...] oprawy i parałowania przez obie zainteresowane strony [...]”. (List. BG-71, k. 32).

Przejęcie i opracowanie księgozbioru

Po śmierci Profesora Suchodolskiego i sfinalizowaniu wszystkich czynności prawnych biblioteka domowa przeszła na własność Uniwersytetu Śląskiego. Stałe miejsce znalazła w lektorium¹⁴ przy czytelní ogólnej Biblioteki Głównej.

Maria Suchodolska, działając zgodnie z wolą i dyspozycjami zmarłego męża, 5 października 1993 roku zobowiązała się do przekazania w terminie miesiąca ponad 50% księgozbioru Uniwersytetowi Śląskiemu, zaś pozostałą część – sukcesywnie w sposób uzgodniony z biblioteką uniwersytecką, co nastąpiło 17 listopada 1993 roku oraz 27 kwietnia i 9 grudnia 1994 roku. W ostatnim transporcie dostarczono książki, z którymi Maria Suchodolska była szczególnie związana emocjonalnie i które służyły Jej aż do schyłku życia. Dokumenty te dotarły do Katowic 6 marca 1998 roku wydane przez spadkobierców.

Niemożliwe jest już ustalenie, jaki czynnik zadecydował o kolejności wysyłki książek. Z pewnością nie była to zasada *numerus currens*. Raczej należy się skłaniać do przyjęcia tezy, że pod uwagę było brane zarówno ustawienie dokumentów na bibliotecznych regałach, jak i ich rodzaj. W dwóch pierwszych przesyłkach Uniwersytetowi przekazano przede wszystkim wydawnictwa książkowe, w dwóch ostatnich dominowały broszury, druki ulotne oraz wieloegzemplarzowe nadbitki artykułów¹⁵. Jako pierwsze napłynęły, w liczbie 9652, woluminy polskich i zagranicznych publikacji prezentujących wyniki badań ogólnych i szczegółowych, ale także teksty źródłowe z filozofii, psychologii, teorii poznania oraz pedagogiki, wychowania, oświaty i szkolnictwa. Uzupełniły je także dzieła z zakresu historii sztuki (*Pokwitowanie przejęcia książek z dnia 18 listopada 1993 roku*. BG-71, k. 55). Kolejna, druga partia księgozbioru, licząca około 4000 jednostek (*Notatka*. BG-71, k. 62), była zdaniem Marii Suchodolskiej

[...] nawet o większym ciężarze naukowym: jest to zbiór prac mego Męża świadczący o wielkiej różnorodności Jego zainteresowań naukowych, a także o organizacji życia naukowego. Z głównych działów znajdują się tam książki, artykuły naukowe i publicystyczne w języku polskim i językach obcych. Ponadto duży zestaw książek z zakresu dziejów nauki, encyklopedie, przewodniki i różne książki z zakresu pomocy naukowych, dzieł literatury pięknej polskiej i obcej, uzupełnienia działu sztuki, czasopisma naukowe itp. [...] (*List M. Suchodolskiej do W. Dziadkiewicz z dnia 16 grudnia 1993 roku*. BG-71, k. 57).

¹⁴ Pojęcie 'lektorium' będzie w dalszej części pracy używane w odniesieniu do pomieszczenia z wydzielonym zbiorem Profesora w czytelní ogólnej.

¹⁵ Wieloegzemplarowością można wytłumaczyć dużą różnicę pomiędzy wykazaną w piśmie do JM Rektora liczbą egzemplarzy – 4 500 jednostek, a 12 000 podanymi jako zbiór uzupełniający w notatce sporządzonej przez magazynierów BG UŚ w dniu 9 grudnia 1994 roku (*Notatka*. BG-71, k. 62).

Przysposobienie kolekcji do bezpiecznego przewozu, ułożenie w kartonach oraz rozpakowanie po podróży leżało w gestii pracownic magazynu: Krystyny Błaszczyk, Izabeli Dawid i Janiny Wieczorek.

W październiku 1993 roku dyrektor Wanda Dziadkiewicz postanowiła o umieszczeniu księgozbioru B. Suchodolskiego w budynku przy ulicy Bankowej 14. W specjalnie wydzielonym lektorium – „na tyłach” czytelní ogólnej – przygotowano 55 regałów zdolnych pomieścić 15 000 woluminów oraz stół do pracy. Taka lokalizacja wymusiła meliorację zbiorów w księgozbiórze podręcznym oraz zmianę organizacji i udostępniania wydawnictw, będących stale do dyspozycji w czytelní (*Umieszczenie księgozbioru prof. Suchodolskiego w Czyt. Ogólnej*. BG-71, k. 59). W tym czasie zapadła również decyzja dotycząca „selekcji w celu wyłączenia publikacji nieprzedstawiających wartości naukowej i informacyjnej (głównie beletrystyka, przewodniki, katalogi)” (*Plan postępowania i kosztów przejęcia księgozbioru prof. Suchodolskiego*. BG-71, k. 51).

Kolejny etap prac przewidywał porządkowanie przejmowanych zbiorów i przygotowanie ich do opracowania formalnego i przedmiotowego. Kustoszem kolekcji w listopadzie 1993 roku została Maria Kycler¹⁶.

Przetransportowane partie księgozbioru po rozpakowaniu były porównywane ze spisami inwentarzowymi, w których odnotowywano wszystkie przekazywane do BUŚ dokumenty, a każdą jednostkę ewidencyjną opatrzywano znakami własnościowymi stwierdzającymi jej przynależność do Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego¹⁷. Następnie wydawnictwa – mając na uwadze kolejność ich ewidencji i opracowania – dzielono pod względem treściowym i formalnym. Priorytetowo traktowano druki zwarte o charakterze *stricte* naukowym. Księgozbiór ten (szeregowany według *numerus curens*) trafiał na półki czytelní, natomiast pozycje popularnonaukowe, literatura piękna, a także odbitki, nadbitki i czasopisma tymczasowo zsyłano do magazynu, by tam oczekiwały inwentaryzacji i opracowania. Wyjątek stanowiły prace opatrzone odręcznymi dedykacjami, które niezależnie od ich wartości naukowej i formy wydawniczej pozostawiano w czytelní.

Równocześnie w Oddziale Opracowania Zbiorów BG UŚ, pod kierunkiem Anny Radziszewskiej rozważano: organizację księgozbioru Profesora w strukturze

¹⁶ Do roku 2002 - 1° v. Gacińska; takim nazwiskiem opatrzone są też jej publikacje sprzed tego roku. Zakres jej kompetencji obejmował większość czynności związanych z opracowaniem formalnym i rzeczowym, inwentaryzacją i wyceną kolekcji, a także koordynację prac nad księgozbiorem, świadczonych przez wybranych pracowników Oddziału Opracowania Zbiorów BUŚ (tak w ramach stosunku pracy, jak i umowy zlecenia).

¹⁷ Na odwrocie strony tytułowej pieczęć okrągła biblioteki, poniżej przy numerze inwentarzowym książki, pieczęć o treści *BG Suchodolski*; na stronie umownej, tj. 33, pieczęć o treści *BUŚ*; na ostatniej stronie (pod tekstem) – pieczęć o treści *BUŚ*; na odwrocie wkładek ilustracyjnych – pieczęć okrągła.

Biblioteki¹⁸, zakres planowanych działań, a także wypracowano kryteria podziału pracy bibliotecznej oraz grupowania czynności i zadań w obrębie Oddziału.

Postanowiono, że dla każdego wydawnictwa zwanego z kolekcji Bogdana Suchodolskiego zostanie założona karta topograficzna, na której będą odnotowywane: znaki własnościowe i ewidencyjne biblioteki, numer inwentarzowy/sygnatura dokumentu oraz jego wartość, określona w oparciu o przyjęte przez Oddział Gromadzenia Zbiorów „Zasady wyceny wydawnictw wpływających do Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego”. Bieżącą wycenę książek z kolekcji Profesora prowadziły Maria Kycler oraz Mirosława Szulc, kierownik Oddziału Gromadzenia Zbiorów BUS¹⁹.

Na etapie opracowania formalnego katalogerki na kartach topograficznych sporządzały – zgodnie z *Przepisami katalogowania książek* opracowanymi przez Marię Lenartowicz²⁰ – opis katalogowy dokumentu oraz w razie potrzeby dołączały karty pomocnicze: autorskie (odsyłacze od haseł indywidualnych i korporatywnych) oraz tytułowe (nazw serii i dzieł współwydanych). Katalogowanie powierzono Marii Kycler, a w ramach prac zleconych²¹ opisy tworzyły także Danuta Losa i Ewa Śliwka.

Kontynuacją opracowania alfabetycznego było opracowanie rzeczowe, czyli określenie zawartości treściowej dokumentów kolekcji. Dla podniesienia efektu poszukiwań w katalogu rzeczowym zdecydowano o zastosowaniu dwu języków informacyjno-wyszukiwawczych – Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (z wykorzystaniem pełnych tablic UKD w wersji FID 607) oraz tematowania z wykorzystaniem języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN). Nadawanie symboli klasyfikacji UKD i haseł przedmiotowych leżało w gestii Teresy Kłosek, Andrzeja Kozaka i Marii Kycler; prace zlecone w tym zakresie wykonywały także Anna Radziszewska, Anna Śpiechowicz i Maria Waleszko.

¹⁸ Podstawą dyskusji był złożony przez kustosz zbioru „Plan opracowania księgozbioru prof. Bogdana Suchodolskiego” z dnia 12 kwietnia 1994 r. (*Plan opracowania księgozbioru...* KBS, k. 1-3). Kierowano się zarówno wolą donatora, jak i wskazówkami Czesława Kupisiewicza, ustanowionego testamentem kuratora zbioru.

¹⁹ Por. „Propozycje do wyceny książek z księgozbioru prof. Suchodolskiego” z dnia 15 lutego 1999 r. (*Propozycje do wyceny...* KBS, k. 23) oraz „Zasady wyceny wydawnictw wpływających do Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego” z dnia 1 stycznia 2000 r. (*Zasady wyceny...* KBS, k. 24-25).

²⁰ Lenartowicz M., oprac. (1984). *Przepisy katalogowania książek. Cz. 1, Opis bibliograficzny*. Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

²¹ W latach 1994-1996 w ramach sześciu umów o dzieło opracowano 3680 dokumentów. Fundusze na ten cel pochodziły ze środków własnych Uniwersytetu oraz dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej (KBS, k. 9). Ze względu na brak dostatecznych zasobów finansowych nie powiódł się plan zintensyfikowania prac poprzez powołanie dwóch zespołów roboczych. Zob.: (*Plan opracowania księgozbioru prof. B. Suchodolskiego – aneks*) z dnia 4 kwietnia 1995 r. KBS, k. 6-7) oraz (*Plan opracowania księgozbioru prof. B. Suchodolskiego przez zespół 2. do XII/1995*) z dnia 11 kwietnia 1995 r. KBS, k. 8).

Książki wraz z kartami topograficznymi i odsyłaczowymi trafiały do dwustopniowej korekty (na poziomie opisu formalnego i rzeczowego). Opisy sprawdzali i zatwierdzali Teresa Kłosek, Andrzej Kozak i Maria Kycler; korektę na zlecenie dodatkowo wykonywała także Anna Radziszewska.

Opracowanie kolekcji Bogdana Suchodolskiego zbiegło się w czasie z automatyzacją Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego. W latach 1994-1998 opisy – katalogowanych metodą tradycyjną zbiorów – były wprowadzane do systemu Micro CDS/ISIS, a umieszczone tam dane służyły do poprawnego wydruku kart katalogowych oraz informacji katalogowej na wybranych stanowiskach komputerowych w BG UŚ (Majcherek, 2008, s. 50). Napełnianiem bazy i wydrukiem głównych kart katalogowych zajmowały się Maria Gabor i Irena Zając, natomiast ich szczytywaniem oraz rozdziałem do katalogu alfabetycznego (karta główna wraz z kompletem kart pomocniczych), rzeczowego (w liczbie odpowiadającej przyporządkowanym do opisu symbolom UKD) oraz katalogów czytelnianych i wewnętrznych BUŚ, a także Centralnego Katalogu Książek Zagranicznych przy Bibliotece Narodowej w Warszawie – Maria Kycler i Maria Waleszko.

Zakup i wdrożenie zintegrowanego systemu biblioteczno-informacyjnego PROLIB w 1998 roku wiązał się z radykalną zmianą przyjętego do tej pory obiegu książki w BUŚ, w tym księgozbioru Profesora. Ponieważ zrezygnowano z konwersji danych z Micro CDS/ISIS do nowego systemu, całą pracę nad wprowadzaniem rekordów bibliograficznych książek z omawianej kolekcji należało podjąć od nowa, przy okazji dostosowując zawartość kart topograficznych do wymogów nowej bazy. Zmiany dotyczyły przede wszystkim języków informacyjno-wyszukiwawczych – implementacji kartoteki haseł wzorcowych katalogu NUKAT oraz użycia znowelizowanych w 1997 roku tabel UKD (Śpiechowicz, 2008, s. 43-46). Odejście od dotychczasowej praktyki sporządzania opisu bibliograficznego książki wielotomowej na dwu poziomach także skutkowało rekatalogowaniem części zbioru. Napełnianie bazy PROLIB opisami bibliograficznymi książek Bogdana Suchodolskiego wymagało zatem: zastosowania haseł wzorcowych (osobowych, korporatywnych, tytułów ujednoliconych, tytułów serii), wprowadzenia haseł przedmiotowych języka KABA w miejsce JHP BN oraz reklasyfikacji księgozbioru (UKD) (Pulikowska, 2008, s. 152). Czynności te – wraz z korektą rekordów²² – w pełnym wymiarze godzin powierzono Marii Kycler, natomiast Teresa Kłosek i Andrzej Kozak godzili je z bieżącym opracowaniem zbiorów BUŚ. Pomocą w reklasyfikacji służyły Joanna Końska i Anna Śpiechowicz.

Po roku 2003 do prac nad księgozbiorem Bogdana Suchodolskiego w katalogu elektronicznym byli w miarę potrzeb włączani wszyscy pracownicy Oddziału Opracowania Zbiorów BUŚ.

²² Pracom o charakterze katalogowania retrospektywnego towarzyszyło łączenie rekordu dzieła ze wszystkimi numerami inwentarzowych tego wydania w zbiorach BUŚ oraz sukcesywna melioracja katalogów kartkowych biblioteki.

Szczegółowa ewidencja druków zwartych pochodzących z prywatnej biblioteki Bogdana Suchodolskiego początkowo była prowadzona ręcznie przez kustosza kolekcji. W księdze inwentarzowej nr 103 (niewyodrębnionej ze zbiorów BG UŚ) zinwentaryzowano materiały biblioteczne od nr BG 265601 do BG 273540; wartość zewidencjonowanych tam 7 940 woluminów wyniosła 148 950,00 złotych.

Z uwagi na potrzebę formalnego wydzielenia kolekcji Profesora w zbiorach BUŚ, w roku 2002 zdecydowano o wprowadzeniu nowego ciągu numerów inwentarzowych, którym nadano symbol BG S.

Wdrożenie systemu PROLIB pozwoliło na automatyzację procesów bibliotecznych związanych m.in. z gromadzeniem i opracowaniem zbiorów. Tradycyjną inwentaryzację zastąpiło tworzenie w module gromadzenia dezyderat (fiszek), uzupełnianych następnie pełnymi opisami bibliograficznymi oraz przekazywanie opisów dokumentów do księgi inwentarzowej BG S. W wygenerowanych i wydrukowanych księgach inwentarzowych znalazły się materiały biblioteczne od nr BG S 1 do BG S 3 000 o wartości 64 944,00 złotych oraz od nr BG S 3 001 do BG S 7346 o wartości 41 881,20 złotych. Wszystkie księgi inwentarzowe przechowuje Samodzielna Sekcja Kontroli i Selekcji Zbiorów BUŚ.

Podczas prac ewidencyjnych biblioteki B. Suchodolskiego zwracano uwagę na zniszczenia mechaniczne i chemiczne. Defektami najczęściej występującymi w zbiorach były zabrudzenia, przedarcia, zły stan zachowania bloku i okładek książek oraz zła jakość papieru silnie zakwaszonych krajowych zasobów z XIX i XX wieku. Zniszczone egzemplarze książek były kierowane do reparacji i oprawy. Początkowo naprawy wykonywano w pracowni J. Szulakowskiego w Katowicach. W roku 2000 prace w tym zakresie przejęła introligatornia przy BUŚ. W latach 1996-2005 Ewa Duda oraz Katarzyna Kolon oparowały bądź zreperowały 611 woluminów książek oraz 173 jednostki nadbitek i odbitek.

W omawianym księgozbiorze obok druków zwartych znajdowały się także w szerokim wyborze wydawnictwa periodyczne, głównie czasopisma naukowe i popularnonaukowe o tematyce humanistycznej i społecznej oraz sprawozdania publikowane przez różne instytucje naukowe. Traktowane przez właściciela jako materiały pomocnicze nie były przechowywane w bibliotece, lecz magazynowane w pomieszczeniach gospodarczych²³, gdzie nie oparły się niszczącemu działaniu czasu oraz czynników atmosferycznych i biologicznych. Tę część zbiorów – drukowanych najczęściej na ulegającym samodestrukcji w procesie naturalnego starzenia kwaśnym papierze – cechowała duża kruchość i łamliwość, widoczne przebarwienia wywołane rozwojem grzybów, a także ślady obecności owadów i zakurzenie. Przewiezione do

²³ Zdecydowana większość materiałów pomocniczych została przez B. Suchodolskiego wyłączona z prac technicznych i ewidencyjnych.

BUŚ w dużej mierze nie nadawały się do udostępniania, a ich magazynowanie groziło skażeniem pozostałego księgozbioru. W tych okolicznościach Wanda Dziadkiewicz zdecydowała o usunięciu z kolekcji wszystkich zainfekowanych egzemplarzy czasopism oraz niekwalifikujących się do renowacji druków zwartych. Sporządzone protokoły informują o wyłączeniu ze zbiorów i przekazaniu na makulaturę 1 559 woluminów. W tej liczbie znalazło się także 371 publikacji Bogdana Suchodolskiego (głównie wieloegzemplarzowych nadbitek i pojedynczych numerów czasopism), które 4 lipca 2000 roku uległy zalaniu podczas awarii instalacji wodnej w magazynie BUŚ.

Z kolekcji zostało także usuniętych 201 egzemplarzy wtórnych wydawnictw ciągłych i zwartych. Warto przypomnieć, że większość wspomnianych wyżej dokumentów nie została zewidencjonowana w latach 1985-1993, ani też opatrzona znakami własnościowymi, świadczącymi o przynależności do zasadniczego księgozbioru Suchodolskiego. Publikacje te trafiły do Oddziału Gromadzenia Zbiorów, gdzie 170 woluminów ujęto w wykazach druków zbędnych, przeznaczonych do nieodpłatnego przekazania zainteresowanym bibliotekom.

Zdekompletowane wydawnictwa ciągle postanowiono wykorzystać do uzupełnienia luk w zbiorach czasopiśmienniczych bibliotek Uniwersytetu Śląskiego. W pierwszej kolejności przejrzano katalogi BUŚ oraz karty akcesyjne czasopism, by na tej podstawie rozpoznać kompletność zbiorów. Dzięki przeprowadzonej analizie do Oddziału Czasopism BUŚ zostały przekazane 33 tytuły periodyków archiwalnych (206 woluminów), natomiast pracownicy Oddziału Opracowania Zbiorów skatalogowali, opracowali rzeczowo i włączyli do zasobu BUŚ 268 woluminów roczników, numerowanych serii wydawnictw zwartych, prac naukowych wyższych uczelni i instytucji naukowych.

Wydawnictwa ciągle posłużyły również do dopełnienia księgozbiorów bibliotek wydziałowych. Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii wyraziła zainteresowanie siedmioma tytułami (20 woluminów), natomiast Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych przejęła 17 tytułów (46 woluminów).

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – gromadząca i udostępniająca m.in. czasopisma z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych, a także inne publikacje ciągle z różnych dziedzin wiedzy, objęte ramowymi planami nauczania – wzięła w posiadanie 46 tytułów (903 woluminy) polskich i zagranicznych wydawnictw ciągłych, natomiast biblioteka Górnośląskiego Parku Etnograficznego wzbogaciła swe zbiory o jeden tytuł (49 woluminów).

Najmniej liczną część kolekcji Bogdana Suchodolskiego stanowiły stare druki. W księdze inwentarzowej odnotowano 19 tytułów (20 woluminów) osiemnastowiecznych publikacji, jednak do BUŚ wpłynęło tylko 15 woluminów. Jako podlegające prawnej ochronie zabytki kultury materialnej zostały przekazane pod opiekę Lidii Czech, kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych. Ze względu na ich szczególną wartość i odrębne cechy wydawniczo-formalne

wycenę przeprowadzono na podstawie katalogów antykwarycznych i konsultacji z Oddziałem Starych Druków Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie²⁴. Wszystkie zostały wpisane do księgi inwentarzowej starych druków i na stałe weszły w ich zasób.

Należy podkreślić, że całość prac selekcyjnych prowadzonych w księgozbiorze Profesora miała charakter komisyjny. Decyzje odnośnie do zakwalifikowania i wyłączenia druków zapadły w porozumieniu z dyrektcją BUŚ i kierownikiem Oddziału Opracowania Zbiorów. Wszystkie egzemplarze wycofanych materiałów bibliotecznych zostały ujęte w protokołach lub na listach dubletów, a informacja o usunięciu ze zbioru każdorazowo odnotowana w księgach inwentarzowych. Przekazanie materiałów innym bibliotekom odbyło się na podstawie protokołów i spisów wraz z pokwitowaniem ich odbioru.

Udostępnianie i promocja księgozbioru

Porządkowana i stopniowo opracowywana biblioteka domowa Bogdana Suchodolskiego – wraz z katalogiem topograficznym i inwentarzami – znalazła miejsce (jako zbiór wydzielony) w czytelni ogólnej BG UŚ.

W roku 1995 Wanda Dziadkiewicz podjęła pierwsze kroki zmierzające do oficjalnego otwarcia czytelni. W piśmie skierowanym do Maksymiliana Pazdana wносиła o „nadanie Czytelni Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego imienia Profesora Bogdana Suchodolskiego” (*Wniosek o nadanie Czytelni Ogólnej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego imienia Prof. Bogdana Suchodolskiego z dnia 3 kwietnia 1995 roku*. BG-71, k. 62). Jednocześnie zainicjowała rozmowy w sprawie umieszczenia tam tablicy upamiętniającej osobę Profesora, będącej zarazem świadectwem wdzięczności społeczności akademickiej Uniwersytetu Śląskiego wobec Donatora. Wykonania projektu tablicy podjął się artysta rzeźbiarz i medalier Krzysztof Nitsch, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie²⁵.

Dla podniesienia rangi uroczystości odsłonięcia tablicy, dyrektcja BG UŚ zaplanowała również sesję naukową poświęconą działalności pedagogicznej Bogdana Suchodolskiego z udziałem możliwie szerokiej reprezentacji lokalnych środowisk związanych z Profesorem.

²⁴ Protokół wyceny i przekazania starych druków z księgozbioru prof. B. Suchodolskiego do Oddziału Zbiorów Specjalnych z dnia 26 maja 1998 roku. (KBS-P/PO-9). Spis brakujących publikacji został zamieszczony w Aneksie do protokołu wyceny i przekazania starych druków PO-9 z dnia 10 listopada 1998 roku. (KBS-P/PO-17).

²⁵ Koszty projektu i nadzoru autorskiego zostały pokryte przez Marię Suchodolską, natomiast Uniwersytet Śląski przyjął na siebie wykonanie odlewu i montaż tablicy. Zob. (*Pismo do Krzysztofa Nitscha z dnia 6 kwietnia 1995 roku*. BG-71, k. 63) oraz (*Pismo do JM Rektora Maksymiliana Pazdana z dnia 23 lipca 1996 roku*. BG-71, k.66).

W roku 1997 inicjatywę organizacji konferencji podjęli wspólnie: Instytut Pedagogiki Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego oraz Biblioteka Główna²⁶.

Agnieszka Stopińska-Pająk, sekretarz naukowa sesji, nadała wydarzeniu charakter ogólnopolski. Celem nadrzędnym konferencji było ukazanie Profesora „jako pedagoga, humanisty, kreatora edukacji alternatywnej, historyka wychowania, historyka nauki, komparatysty, wreszcie bibliofila i adresata wielu – i to z różnych dziedzin nauki – publikacji, świadczących niewątpliwie o wielkim autorytecie, jakim cieszył się wśród uczonych” (Stopińska-Pająk, 1998. s. 7-8). Sesja miała również za zadanie propagowanie bogactwa treściowego biblioteki Bogdana Suchodolskiego, zainteresowanie nią środowiska naukowego uczelni oraz zachęcenie do jej częstego i stałego wykorzystywania w czytelni ogólnej BG UŚ²⁷.

Sesja odbyła się 10 kwietnia 1997 roku, gromadząc rodzinę Profesora oraz liczne grono Jego przyjaciół, współpracowników i uczniów, którzy przybyli z ośrodków akademickich całej Polski. Obrady sesji składały się z dwóch części. W pierwszej – w auli im. Kazimierza Lepszego Uniwersytetu Śląskiego – przedstawiono obszernie, zamówione wcześniej referaty, w których mówcy omówili wybrane wątki twórczości naukowej Bogdana Suchodolskiego oraz zaprezentowali Jego księgozbiór. W części drugiej – w lektorium BG UŚ – Jego Magnificencja Uniwersytetu Śląskiego Tadeusz Sławek odsłonił tablicę pamiątkową²⁸, nadając czytelni imię Profesora Bogdana Suchodolskiego, a następnie przekazał głos rodzinie i zaproszonym gościom, którzy wypowiadali się na temat kolekcji i jej Donatora²⁹.

Podsumowaniem merytorycznym konferencji była przygotowana pod redakcją Agnieszki Stopińskiej-Pająk publikacja *Bogdan Suchodolski. Pedagog – humanista – uczony* (Stopińska-Pająk, red., 1988), gdzie zamieszczono

²⁶ Odpowiedzialność za część merytoryczną konferencji spoczęła na A. Stopińskiej-Pająk, prace organizacyjne – z wyłączeniem płatności i faktur – powierzono M. Kycler.

²⁷ Realizację tego celu wspomogły działania *public relations*, m.in. serwisy informacyjne w lokalnych mediach („Aktualności” Telewizji Polskiej, Oddział w Katowicach, Radio Katowice, Radio „FLASH”, „Dziennik Zachodni”, „Trybuna Śląska”, „Gazeta w Katowicach”).

²⁸ Artystyczny odlew z brązu, syntezę czterech projektów przedłożonych przez Krzysztofa Nitscha wykonały Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych GZUT Odlewnia.

²⁹ Przebieg konferencji relacjonują m.in. sprawozdania: Drynda, D. (1997). Sesja naukowa poświęcona spuściźnie naukowej Profesora Bogdana Suchodolskiego. *Rocznik Pedagogiczny*, 20, 67-70; Drynda, D. (1998). Sprawozdanie z sesji naukowej poświęconej spuściźnie naukowej Profesora Bogdana Suchodolskiego, Katowice 10 kwietnia 1997 roku. *Chowanna*, 2, 106-110; [Kycler M.] (1997). Pamięci Bogdana Suchodolskiego. *Gazeta Uniwersytecka*, 8, 43-44. Pobrane 17 lutego 2023, z: <http://gazeta.us.edu.pl/node/199821>. Archiwum rozbudowanej w 2001 roku strony WWW Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego zamieściło tekst wystąpienia konferencyjnego: Kycler, M. (2001). *Księgozbiór Profesora Bogdana Suchodolskiego w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego*. Pobrane 17 maja 2014 z http://www.bg.us.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=233%3Aogolnopolska-sesja-naukowa-poswieconaspucinie-prof-bogdana-suchodolskiego-katowice-10041997-a&Itemid=119.

referaty wygłoszone podczas sesji oraz nadesłane później. Monografia ukazała się w serii „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach”, dzięki czemu została objęta krajową i zagraniczną wymianą międzybiblioteczną. Książka nie tylko nakreśliła sylwetkę Profesora oraz główne obszary Jego zainteresowań i dociekań pedagogicznych, ale także stała się elementem promocji dorobku naukowego i księgozbioru UŚ³⁰. Zostały w niej opublikowane dwie prace bezpośrednio charakteryzujące zawartość biblioteki B. Suchodolskiego.

Rozdział *Księgozbiór Profesora Bogdana Suchodolskiego w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego* miał za zadanie wprowadzić odbiorcę w dzieje tej prywatnej biblioteki profesorskiej oraz naszkicować jej zawartość, pokazać, że Profesor

budował swą kolekcję, tak dobierając książki, aby utworzyły one Jego podręczny warsztat pracy, [...] zbiór będący nie tylko doskonałym materiałem pracy historyka pedagogiki i oświaty oraz myśli filozoficznej, ale stanowiący również wykładnię ogólnych zainteresowań tego humanisty (Gacińska, 1998b, s. 58).

Krótką charakterystyka poszczególnych działów księgozbioru stanowiła zachętę do odwiedzenia BUŚ i studiowania niejednokrotnie unikatowych publikacji. W podsumowaniu rozważań na temat zawartości biblioteki Bogdana Suchodolskiego odnotowano:

ten wartościowy księgozbiór w pełni wyraża humanistyczną orientację myśli Profesora, przejawiającą się w badaniu historii rozwoju człowieka. W skład zbioru weszły bowiem najważniejsze prace pedagogów polskich i obcych oraz dorobek przedstawicieli myśli filozoficznej i społecznej XX wieku. Cennym uzupełnieniem tej współczesnej kolekcji są prace klasyków pedagogiki i filozofii w nowoczesnym opracowaniu. Pod względem językowym górują książki w języku polskim, ale poważną część zbioru stanowią wydawnictwa angielskie, francuskie, niemieckie, a także prace w języku włoskim i hiszpańskim. W ten sposób badaczom dziejów oświaty i wychowania oraz historii filozofii człowieka i antropologii humanistycznej zapewniono znakomity, uniwersalny warsztat pracy, cechujący się ogromnym walorem poznawczym (Gacińska, 1998b, s. 72)

Praca *Dedykacje rękopiśmienne w księgozbiorze Profesora Bogdana Suchodolskiego* zwracała natomiast uwagę na ciekawy i ważny materiał

³⁰ Walory konferencji i ogłoszonych teksów podkreślili: Andrzej Radziejewicz-Winnicki, redaktor serii „Pedagogika” w złożonej do druku przedmowie do publikacji (BG-71, k. 154-157) oraz Józef Pólturzycki w *Recenzji propozycji wydawniczej* pt. Bogdan Suchodolski – pedagog – humanista – uczone pod redakcją Pani Dr Hab. Agnieszki Stopińskiej-Pająk. (BG-71, k. 158-160).

historyczno-obyczajowy, jakim były odnotowane na kartach kolekcji 852 proveniencje³¹. Dołączony do artykułu wybór dedykacji objął tylko niewielką część zebranego materiału. Jak podkreślała autorka:

Ta już niebagatelna liczba pozycji zaopatrzonych w rękopiśmienne zapiski autorów podnosi wartość kolekcji i nadaje księgozbiorowi dodatkowy walor naukowy i archiwalny.

Notatki autorskie stanowią interesujący materiał źródłowy, będący dowodem kontaktów poszczególnych osób z Profesorem Bogdanem Suchodolskim. Przeglądając egzemplarze opatrzone zapiskami ofiarodawców, nietrudno dostrzec, że przeważają wśród nich dedykacje polskich uczonych i badaczy, reprezentantów dziedzin szczególnie bliskich zainteresowaniom Profesora – pedagogiki, historii nauki i kultury, socjologii i psychologii. Warto odnotowania są również mniej liczne dedykacje zagranicznych kolegów i współpracowników Bogdana Suchodolskiego (Gacińska, 1998a, s. 85-86).

Uruchomione lektorium stwarzało dogodne warunki do korzystania z biblioteki Profesora, księgozbioru podręcznego czytelnii ogólnej oraz materiałów bibliotecznych, zamawianych z magazynu BUŚ na życzenie czytelników; godziny otwarcia ściśle odpowiadały czasowi pracy pozostałych agend biblioteki.

Prawo do udostępniania prezencyjnego przysługiwało zarówno pracownikom naukowym i studentom UŚ, jak i użytkownikom spoza uczelni. Wszyscy korzystający ze zbioru mieli zapewnioną fachową pomoc dyżurujących bibliotekarzy oraz aparat pomocniczy w postaci katalogów i kartoteki kolekcji. Koncentracji i efektywnej pracy sprzyjało również funkcjonalne wyposażenie oraz lokalizacja gwarantująca ciszę.

Zawartość kolekcji budziła żywe zainteresowanie przedstawicieli dyscyplin humanistycznych. Wydzielone zbiory licznie odwiedzali studenci i pracownicy naukowo-dydaktyczni takich kierunków kształcenia, jak: pedagogika, filozofia, historia, historia sztuki oraz socjologia (Maruszczuk, 2002, k. 28); lektorium sporadycznie było również wykorzystywane przez studentów preferujących pracę zespołową, np. w trakcie przygotowań do sesji egzaminacyjnych.

Dynamiczny rozwój katalogu online BUŚ w systemie PROLIB oraz obecność opisów bibliograficznych książek B. Suchodolskiego w Narodowym Uniwersalnym Katalogu Centralnym NUKAT³² nabrał istotnego wymiaru promocyjnego. Użytkownikom sprawdzającym dostępność i lokalizację interesujących ich dokumentów w lokalnym katalogu OPAC, bazie NUKAT bądź wirtualnej wyszukiwarce KaRo, po wejściu do szukanego rekordu,

³¹ Stan na marzec 1989 r.

³² Efekt rekatalogowania zbioru.

wyświetlał się komunikat „Księgozbiór Bogdana Suchodolskiego”. O udostępnienie książek z kolekcji, zwłaszcza rzadkich publikacji zagranicznych, coraz częściej zwracali się pracownicy naukowcy i doktoranci z innych ośrodków akademickich. Wobec dość licznych zamówień kierowanych do wypożyczalni międzybibliotecznej BUŚ zdecydowano o włączeniu, w miarę możliwości, książek Profesora do krajowych wypożyczeń międzybibliotecznych.

Lektorium i jego zbiór wydzielony, w okresie wakacyjnym, służyły jako baza szkoleniowa dla studentów bibliotekoznawstwa i bibliotekarzy odbywających praktyki zawodowe w Oddziale Opracowania Zbiorów BUŚ. Na przykładzie kolekcji Bogdana Suchodolskiego prezentowano obieg książki w bibliotece – ewidencjonowanie dokumentów, opracowanie formalne i rzeczowe polskich oraz zagranicznych wydawnictw zwartych (klasyfikację UKD, metodykę tematowania i stosowane w BUŚ języki hasel przedmiotowych, schemat katalogu działowego czytelnika), katalogi i kartoteki kolekcji oraz prowadzone badania proveniencyjne. Omawiając księgozbiór Profesora, zwracano uwagę na możliwości prowadzenia pogłębionych badań nad zawartością treściową kolekcji.

W roku akademickim 2001/2002 w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej powstała, pod kierunkiem Edwarda Różyckiego, praca licencjacka *Księgozbiór Profesora Bogdana Suchodolskiego w zasobach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* autorstwa Aleksandry Maruszczyk, pracownicy BUŚ (Maruszczyk, 2002).

W tej formule Czytelnia im. Bogdana Suchodolskiego pracowała do połowy roku 2005. Wówczas władze administracyjne uczelni podjęły decyzję o odebraniu BUŚ pomieszczeń przy ulicy Bankowej 12, w których mieścił się Oddział Czasopism. Bieżące periodyki przeniesiono do czytelnika ogólnej (Rosół, 2008, s. 50), ograniczając w znacznym stopniu księgozbiór podręczny. Do odrębnego pomieszczenia przeniesiono wówczas kolekcję Bogdana Suchodolskiego (Sambura, Kuś, 2008, s. 122); pozostała tam aż do otwarcia nowego gmachu biblioteki w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej przy ul. Bankowej 11A w roku 2012.

W latach 2005-2012 korzystanie z księgozbioru Profesora było nieco utrudnione. Zmianie uległy forma, tryb i czas realizacji zamówień. Niemożliwym stał się dotychczasowy wolny dostęp do półek; z książek można było korzystać wyłącznie za pośrednictwem bibliotekarza po wcześniejszym złożeniu rewersu. Składane przez czytelników zamówienia nie zawsze mogły być realizowane „od ręki”; zwłaszcza podczas dyżurów popołudniowych, przy jednoosobowej obsadzie czytelnika, czas dostarczenia dokumentów się wydłużał.

Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, wspólna księżnica Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego, zostało oddane do użytku 12 października 2012 roku. Od tej pory CINI i BA realizuje potrzeby informacyjne, edukacyjne i kulturalne środowiska akademickiego

oraz członków społeczności lokalnej, a jej kulturę organizacyjną determinuje hybrydowość i otwarcie na użytkownika³³.

W nowej siedzibie dołożono starań, aby kultywować pamięć o osiągnięciach naukowych profesora Bogdana Suchodolskiego, Jego zasługach w wytyczaniu nowych kierunków badań w dziedzinie humanistyki, a także donacji dla Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Rada Centrum zaaprobowwała pomysł „stałej ekspozycji tablicy upamiętniającej działalność naukową prof. Suchodolskiego w Czytelni CINIbA” (*Protokół z posiedzenia Rady Centrum nr 4/2014 z 7 lipca 2014 roku*. BG-71, k. 165-166).

Budynek CINIb-y został tak zaprojektowany, aby znaczna część księgozbioru biblioteki znalazła się w otwartych strefach i miała charakter ogólnodostępny³⁴. Konsekwencją przyjęcia takiego programu funkcjonalno-użytkowego była likwidacja dawnej czytelnii ogólnej oraz czytelni specjalnych; ich zbiory podręczne zostały włączone do działów tematycznych, natomiast kolekcje i wydawnictwa o szczególnej wartości historycznej – ze względów bezpieczeństwa – przeniesione do magazynów zamkniętych. Podobnie postąpiono z kolekcją książek Bogdana Suchodolskiego. Zaprzeszono jej ekspozycję jako wydzielonej części czytelni i w całości umieszczono w magazynie, gdyż „w CINIbie nie ma możliwości przechowywania tego księgozbioru w specjalnie wyznaczonym dla niego, oddzielnym miejscu” (*Protokół z posiedzenia... BG-71*, k. 165-166).

Mimo braku bezpośredniego dostępu do zbioru, biblioteka Profesora ciągle budzi duże zainteresowanie użytkowników CINIb-y i jest stale obecna w komunikacji naukowej. Zamówienia składane w oparciu o katalog lokalny są na bieżąco realizowane przez magazynierów. Obecny sposób udostępniania książek Bogdana Suchodolskiego w czytelni spełnia wymogi sprawnego warsztatu pracy oraz oczekiwań zgłaszanych przez czytelników.

Pracownicy CINIb-y czynią starania aby księgozbiór Profesora nadal żył w świadomości naukowców oraz kolejnych roczników studentów nauk humanistycznych. Okolicznością sprzyjającą szerszej promocji biblioteki, a przede wszystkim piśmiennictwa pedagogicznego i filozoficznego jako

³³ Jak podkreślają autorzy serwisu WWW, „hybrydowość CINIb-y objawia się w wielu wymiarach. Od możliwości wyboru typu i nośnika dokumentu (książki, czasopisma, bazy danych, materiały audiowizualne, multimedialne oraz zbiory dostosowane do potrzeb specjalnych grup użytkowników, np. osób niepełnosprawnych), poprzez sposoby dotarcia do poszukiwanych informacji oraz warunki i okoliczności korzystania (na miejscu – w bibliotece lub zdalnie przez Internet), po wszelkie tzw. niebiblioteczne funkcje (spotkania, konferencje, wystawy, eventy naukowe i kulturalne)”. Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (b.d.). Biblioteka hybrydowa. Pobrane 17 lutego 2023, z <https://ciniba.edu.pl/component/content/article/58-o-ciniba/biblioteka-hybrydowa/396-biblioteka-hybrydowa>

³⁴ Wolny dostęp do zbiorów tworzą kolekcje dziedzinowe, czyli tematyczne zestawienie książek z różnych dziedzin wiedzy przy zastosowaniu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD). Znajdują się tam zbiory najnowsze, podstawowe compendia i publikacje z poszczególnych dziedzin oraz podręczniki akademickie.

bazy źródłowej do *humaniorów*, była ekspozycja książek Bogdana Suchodolskiego podczas konferencji *O pedagogice Profesora Bogdana Suchodolskiego. W 110. rocznicę urodzin* zorganizowanej przez Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Wyższą Szkołę Humanitas w Sosnowcu 12 maja 2014 roku³⁵. „Wystawa *Zawsze byłem przede wszystkim pedagogiem* stanowiła bogatą ilustrację myśli, zainteresowań oraz dorobku naukowego w dziedzinie humanistyki, w tym szczególnie w pedagogice. Dobór i sposób przedstawienia dokumentów budziły zaciekawienie, inspirowały do dyskusji, skłaniały do refleksji. Znakomitym uzupełnieniem i komentarzem do wystawy był referat *Księgozbiór Bogdana Suchodolskiego a wizja kultury humanistycznej Profesora*” (*Pismo Michała Kaczmarczyka do Dariusza Pawelca z dnia 15 maja 2014 roku*. BG-71, k. 164) wygłoszony przez Marię Kycler, kurator wystawy.

Udział w Piątej Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Książka, biblioteka, informacja – między podziałami a wspólnotą” zorganizowanej przez Instytut Dziennikarstwa i Informacji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w dniach 25-26 kwietnia 2016 roku był okazją do przypomnienia osoby oraz dorobku naukowego i organizacyjnego B. Suchodolskiego. W centrum uwagi znalazła się „Paideia. Międzynarodowy Rocznik Pedagogiczny”, periodyk z kolekcji Profesora, wydawany pod jego kierunkiem przez PAN w latach 1972–1992/1993³⁶.

Kolejnym przyczynkiem do rozpropagowania zasobu B. Suchodolskiego stała się monografia zbiorowa pt. *Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* wydana z okazji półwiecza Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (w serii „Biblioteka Otwarta”).

W rozdziale pt. *Komeniana w księgozbiórze Profesora Bogdana Suchodolskiego* został opisany niewielki fragment kolekcji związany bezpośrednio z Janem Amosem Komeńskim. Autorka, na tle polskich badań komeniologicznych³⁷, omówiła studia Profesora nad historią wielkich idei pedagogicznych oraz życiem i myślą Komeńskiego. Poprzez charakterystykę

³⁵ Zob.: Kiełsiński, I., Kowalski, M. (2014). Konferencja naukowa „O pedagogice Profesora Bogdana Suchodolskiego w 110. rocznicę urodzin” w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu, w dn. 12 maja 2014 roku. *Studia z Teorii Wychowania. Półrocznik Zespołu Teorii Wychowania Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN*, 5, (1), 281-285; Kycler, M. (2014). Konferencja „O pedagogice Profesora Bogdana Suchodolskiego. W 110. rocznicę urodzin”. (Sosnowiec, 12 maja 2014 r.). *Chowanna*, 2, 369-374.

³⁶ Zob.: Kycler, M. (2016). „Paideia. Międzynarodowy rocznik pedagogiczny” jako forum wymiany myśli na temat problemów wychowania i badań edukacyjnych, W: J. Dziemiałowska, M. Olczak-Kardas (red.), *Książka, biblioteka, informacja między podziałami a wspólnotą*. T. 5 (s. 361-380). Kielce: Uniwersytet Jana Kochanowskiego.

³⁷ ‘Komeniologia’ to nauka, która zajmuje się postacią Komeńskiego, jego życiem, działalnością oświatową i polityczną oraz twórczością (głównie pedagogiczną), ale także jego nauczycielami, współpracownikami, przyjaciółmi i uczniami. Opiera się również na badaniach traktujących o badaczach Komeńskiego i analizach ich dzieł o nim. Rozwija się dzięki badaniom jakościowym, heurystycznym; ma charakter interdyscyplinarny i zawsze dynamiczny. Zob.: Sitarska,

II. 5 i 6. Fragmenty wystawy. Fot. CINiBA.

zawartości kolekcji naszkicowała warsztat pracy uczonego, utylitarny typ zbieractwa oraz odnotowane na kartach książek związki ze środowiskiem badacza Comeniusa (Kycler, 2018, s. 149). Całość kończył Aneks.

Katarzyna Ossolińska w rozdziale *„Sztuka oprócz życia chwilą pozwala także doznawać wartości wiecznych...”*. Kolekcja książek z zakresu sztuki w księgozbiorze profesora Bogdana Suchodolskiego przypomniała, iż:

Bogdan Suchodolski był prekursorem idei wychowania estetycznego. Stworzył teoretyczne podstawy tej koncepcji, uznając zorganizowany kontakt ze sztuką za część pedagogiki ogólnej, a proces wychowania przez sztukę za drogę dopełniającą wszechstronny rozwój osobowości człowieka” (Ossolińska, 2018, s. 268).

Odwołując się do zainteresowania sztuką i głoszonej przez Niego koncepcji wychowania estetycznego, scharakteryzowała piśmiennictwo pod kątem przynależności książek do poszczególnych działów sztuk plastycznych.

120 rocznicę urodzin B. Suchodolskiego oraz 30 lat od przekazania Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach domowej biblioteki Profesora postanowiono uczcić wystawą w holu głównym CINIb-y (pierwszy kwartał 2023 r.). M. Kycler, kuratorka wystawy, podzieliła ekspozycję na cztery działy: „Kalendarium życia i działalności naukowej Bogdana Suchodolskiego”, „Biblioteka domowa”, „Darowizna księgozbioru”, „Opracowanie kolekcji w BUŚ”. W odrębnej gablocie umieszczono wybrane dedykacje rękopiśmienne.

W badaniach biblioteki domowej Bogdana Suchodolskiego dużą rolę odgrywa osoba ofiarodawcy i charakter darowizny. Ocena przejętego zbioru książek jest możliwa przede wszystkim w sferze ich opisu. Wartość kolekcji Profesora wynika z liczby i jakości poszczególnych książek, w tym licznych egzemplarzy opatrzonych odręcznymi dedykacjami. Dlatego, kolejnymi projektami mającymi na celu wszechstronne zaprezentowanie bogatej spuścizny Profesora, a jednocześnie spełnienie ostatniego warunku zapisu testamentowego – będzie przygotowanie dwóch katalogów kolekcji.

W oparciu o zawartość bazy PROLIB INTEGRO powstanie publikacja, która w układzie alfabetycznym zestawia całość zbioru.

Zwieńczeniem podjętych w latach 1993-1999 strukturalnych badań proveniencyjnych stanie się katalog, odnotowujący 1202 dedykacje rękopiśmienne autorstwa 581 ofiarodawców. Należy mieć nadzieję, że ta inicjatywa wydawnicza stanie się interesującym materiałem źródłowym dla szerszego grona bibliologów i historyków nauki, a przebadanie notatek autorskich przyczyni się do lepszego poznania wspólnoty naukowej, intelektualnej i kulturalnej, w której działał Bogdan Suchodolski w latach 1925-1992.

B. (2019). O Janie Amosie Komeńskim i początkach komeniologii. *Siedleckie Zeszyty Komeniologiczne Seria Pedagogika*, 1, 31-61.

Bibliografia

- Akta Księgozbioru Bogdana Suchodolskiego w zbiorach BUŚ* (1994-2006). Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego, KBS.
- Akta Księgozbioru Bogdana Suchodolskiego w zbiorach BUŚ. Protokoły, przekazane oddziałom BG* (1995-2000). Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego, KBS-P/PO.
- Dokumentacja Księgozbioru Bogdana Suchodolskiego* (1984-2022). Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego, BG-71.
- Gacińska, M. (1998a). Dedykacje rękopiśmienne w księgozbiorze Profesora Bogdana Suchodolskiego. W: A. Stopińska-Pajak (red.), *Bogdan Suchodolski : pedagog – humanista – uczony* (s. 85-99). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Gacińska, M. (1998b). Księgozbiór Profesora Bogdana Suchodolskiego w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego. W: A. Stopińska-Pajak (red.), *Bogdan Suchodolski : pedagog – humanista – uczony* (s. 56-99). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Inwentarz Księgozbioru Bogdana Suchodolskiego* (1985-1993). Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego, IKBS.
- Kycler, M. (2018). Komeniana w księgozbiorze Profesora Bogdana Suchodolskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warzachowska (red.), *Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego* (s. 127-157). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.
- Majcherek, A. (2008). Rozwój systemu bibliotecznego PROLIB w bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), *Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego* (s. 49-58). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.
- Maruszczuk, A. (2002). *Księgozbiór Profesora Bogdana Suchodolskiego w zasobach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. Uniwersytet Śląski w Katowicach. Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej], Mps.
- Ossolińska, K. (2028). „Sztuka oprócz życia chwilą pozwala także doznawać wartości wiecznych...”. Kolekcja książek z zakresu sztuki w księgozbiorze profesora Bogdana Suchodolskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warzachowska (red.), *Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego* (s. 267-283). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.
- Pulikowska, J. (2008). Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiątna w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), *Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego* (s. 151-160). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.

- Rosół, E. (2008). Oddział Czasopism w strukturze Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w latach 1978-2005. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), *Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego* (s. 140-150). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.
- Sambura, A. B., Kuś, B. (2008). Udostępnianie zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), *Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego* (s. 117-128). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.
- Stopińska-Pajak, A., red. (1998). *Bogdan Suchodolski : pedagog – humanista – uczony*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Stopińska-Pajak, A. (1998). Od redakcji. W: A. Stopińska-Pajak (red.), *Bogdan Suchodolski : pedagog – humanista – uczony* (s. 7-8). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Śpiechowicz, A. (2008). Źródła informacji o zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), *Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego* (s. 39-48). Katowice: Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.
- Wojnar, I. (2016). *Humanistyczne przesłanki niepokoju*. Warszawa: Dom Wydawniczy „Elipsa”.

Maria Kycler

A Page from the History of Professor Bogdan Suchodolski's Book Collection in the Holdings of the Library of the University of Silesia – on the Anniversary of the Donation
Abstract

The work describes the history of acquiring Professor Bogdan Suchodolski's collection to the Library of the University of Silesia holdings. The preserved documentation represents the fate of the donation – the establishment of the legacy, the stages of collection transfer, and the formal and substantive development in the context of changing tools and constantly modified standards and work procedures at the Library. The article also describes the method of publicly sharing and promoting the legacy and the forms of commemoration undertaken by Professor employees.

Keywords: Library of the University of Silesia; donation; book collection of Bogdan Suchodolski

Maria Kycler

***Karta z dziejów księgozbioru profesora Bogdana Suchodolskiego w zbiorach
Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – w rocznicę donacji***

Abstract

Praca relacjonuje historię pozyskania kolekcji Profesora Bogdana Suchodolskiego do zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. W oparciu o zachowaną dokumentację opisuje losy darowizny – ustanowienie legatu, etapy przekazania kolekcji, opracowanie formalne i rzeczowe w kontekście zmieniających się narzędzi oraz stale modyfikowanych standardów i procedur pracy w BUŚ. Artykuł przybliży również sposób publicznego udostępniania i promocji spuścizny oraz podejmowane przez pracowników formy upamiętnienia osoby Profesora.

Słowa kluczowe: Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; darowizna; kolekcja Bogdana Suchodolskiego